

خسرو
امیرحسینی

گفته یعقوب لیث کردار استاد یغمایی و پندار ما

بردارند و به صف کار قدم زنند و چون نداشته و ندارند زمین و زمان را به باد چراهایی که خود عامل آن بودند می دوزند و بدنبال پاسخ گویی برای توجیه می گردند. مدیران گرام اینها عاملی نیست که دست رد به سینه خبرنگاری که قسم به قلم می دارد و به جز حق حقیقت چیزی نگارد بزنید.

وظیفه خبرنگار با این ضرب المثلی که می گویند حنا بر سرش می کشند تا قربانیش کنند. چه در عروسی و چه عزا بقول کلیله و دمنه این مثال بدان آوردم تا بعرض رسانم این قبیله حنا به سرکشیده چرا می برندش تا که قربانی کنند و پرسش این به روال ربط در ذکر است چرا؟ مگر آن نیست که این جماعت، صحابه قلم اند که حضرت حق بدان سوگند یاد می کند. مثال را در این بخش کوتاه کرده و کوتاه سابقه ای از تاریخچه مطبوعات در ایران و اولین روزنامه نگار و اولین مجله ذکر کنیم.

تاریخچه مطبوعات در ایران

الف: مطبوعات در ایران از آغاز با پیروزی انقلاب مشروطه ب: مطبوعات ایران از پیروزی انقلاب مشروطه با شهریور ۱۳۲۰ ج: مطبوعات ایران از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۳۲ د: مطبوعات ایران از سال ۱۳۳۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی ه: مطبوعات ایران از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون.

اولین مجله

سابقه چاپ اولین مجله در ایران به دوره قاجار و مجله ای به نام (فلاحت مظفری) بر می گردد که محتویات آن درباره کشاورزی است. این مجله در

بسم الله الرحمن الرحيم
ن والقلم و ما یسطرون (۱) ما انت بنعمته ربک بمجنون (۲) و آن لک لاجرا غیر ممنون (۳) و انک لعلی خلق عظیم (۴) مستبصرو بیصرون (۵) بایکم المفتون
ن و قسم به قلم و آنچه خواهند نگاشت که توبه لطف و رحمت پروردگارت هرگز دیوانه نیستی و البته تو را پاداشی نامحدود است و در حقیقت تو به نیکو خلقی عظیم آراسته ای و به زودی تو و مخالفانت مشاهده می کنید که از شما کدامیک مفتون و دیوانه اند. در این مقال بنا می داشتم که تفاوت مارکشان را با مارنویسان بنمایانم مقدمه این کار در شماره پیشین مطبوعات در ایران تاریخی بر فراز و نشیب را طی کرده اند. نزدیک به صد و هفتاد سال از تاریخ نخستین روزنامه در ایران می گذرد؛ اما به نظر می رسد مسائل، نیازها، آسیب ها و نقاط ضعف حوزه مطبوعات، همچنان دچار تسلسل تکرار با دور معیوب است.

در عصر ارتباطات جای این پرسش است که بنگاه های اقتصادی که سروکارشان با مردم است چرا باورشان نیست که رسانه پل ارتباطی، مردم است جلوگیری از حضور خبرنگار در نشست خبری مجمع سالانه شرکت که می تواند توان مدیریت و عملکرد آنها را به سمع و نظر مردم برساند و علل موانع را که نتوان به صفحه کاری نشانند از زبان مدیریت بشنود و بیان کند به خصوص در این روزها آنان که طشت کم کاریشان بعضی از شرکت ها از بام فرو افتاده و نقل گوش به گوش در میان چه بسیار شده گشته. و بعضی به خصوص آنهاییکه از خان نعمت دولت بهره مند می بودند و اکنون می باید سر از بالش نرم قبیله و میز پرزرق و برق

اولین روزنامه نگار ایران

بی شک (محمد صالح شیرازی کازرانی) با نشریه کاغذ اخبار به عنوان اولین روزنامه نگار ایرانی نام خود را در تاریخ مطبوعات جاودانه کرده است.

سال ۱۳۱۸ قمری برابر با ۱۹۰۰ میلادی از سوی (اداره کل فلاحت) به چاپ رسید. با توجه به این مجله، فلاحت شاید عنوان اولین مجله را یدک می کشد اما به طور کلی اولین مجله سراسری ایران که مورد توجه عموم قرار گرفت و خواننده های بی شماری داشت مجله (اطلاعات هفتگی) است.

اولین مجله رنگی

اطلاعات ماهانه (۱۳۲۷ شمسی)، این مجله برای نخستین بار در ایران روی جلد مجله عکس تمام رنگی چاپ کرد. و نقلی از استاد باستانی پاریزی جناب محمد ابراهیم خان حضرت ایشان در بازیگران کاخ سبز می فرمایند: روزی که ایرج افشار تهدید کرد که دیگر مجله آینده منتشر نخواهد شد، طبعاً در محافل ادبی و در خاطر اهل ذوق و ادب یک اضطراب و وحشت ایجاد شد، زیرا تعطیل یک مجله که سابقه هشتاد ساله در انتشار دارد. تنها از جهت خود مجله و مدیر و خوانندگان اهمیت نداشت بلکه اهمیت آن در جهت فرهنگ مملکت و تداوم سابقه فرهنگی کشور نیز قابل اعتنا بود. استاد پاریزی می فرمایند این فرمایش دکتر ایرج افشار باور من نبود

آنچه در ذهن تو آید که من آنم، نه من آنم و آنچه در فهم تو گنجد که چنانم، نه چنانم

نقل است که پس از خروج آزادمرد ایرانی یعقوب لیث در برابر خلیفه خود کامه و ستمگر عباسی، خلیفه برای منصرف کردن این سردار دلیر ایرانی در ابتدا به او وعده ها داده و تحفه ها فرستاد و دلجویی ها کرد، یعقوب لیث گردن خم نکرد و به حال و مقام دنیوی اعطایی از خلیفه خود و آرمانهایش را نفروخت. خلیفه چون از زمان تطمیع به خواسته باطل خود نرسید ساز و برگ جنگ پیش گرفت و شروع به تهدید کرد. از جمله نقل است که پیکی سوی سردار آزاده ایرانی فرستاد او را بر حذر داشت از قیام علیه ظلم دستگاه دچار خلیفه مکتوبی هم فرستاده بود که اگر شکست خوردی چنین می کنیم و چونان می شود و به روزگار سختی خواهی افتاد. رادمرد ایرانی پیغام او را ساده ولی بلیغ داد که ما را نترسان ما قبل تر از این با نام و پیازی سیر می شدیم زین پس هم با همان فوت لایموت سر می کنیم تو که سرور آخور بیت المال داری و سفره های

رنگین پهن کنی و از آن نشخوار نمایی باید بررسی نه همچو منی که نان پیاز می خوردم و درود بر شرف و غیرت این رادمرد ایرانی.

ما بین اهالی قلم و مطبوعه ذکر خاطره ای با شوک بیان آن شیرین است و حلاوت بخش.

معمولاً آنها که عاشق چاپ مجله هستند بیشتر اوقات در پایان سال تهدید می کنند و شاید قبلاً هم این نکته را به زبان می آوردند که سال آینده مجله منتشر نخواهد شد و این کاری است که مرحوم یغمائی استاد همه ما نه تنها هر سال، بلکه گاهی وسط سال هم تکرار می کرد که از ماه آینده مجله را منتشر نخواهد کرد و واقعاً صادق هم بود در حرف خود، زیرا خستگی و گرانی و زحمت و حتی فشار سانسورگاهی او را چنان کلافه می کرد که مقاله ها را هم از چاپخانه پس می گرفت. اما فردا صبح دوباره خودش بلند می شد و به زحمت خود را به چاپخانه بهمن می رساند و از مرحوم مطیر و آقای تقی زادگان مسئول حروفچینی استمداد و تقاضا می کرد که این شماره را بچسبند. از شماره بعد آن شاء... آن را تعطیل می کنم؟! و نشان به این نشان که سی و یک سال وقتی یک سال بعد از انقلاب هم - مجله خود را منتشر کرد و اگر مهاجرت او به کرمان و مرض موت او پیش نیامده بود. آن چند سال قبل از مرگ هم نیما شاید منتشر می شد. او ظهرها توی دفتر مجله - که خانه او هم بود تک و تنها مشغول غلط گیری مجله می شد و شخصاً بلند می شد و مشتی کشک توی تغار می ریخت و با دست کشک ها را می مالید و آنگاه آن را با کمی روغن، سرخ می کرد و بقول ما دهاتیها کشک «کله جوش» درست می کرد. و نان خشکیده ای که مرحوم امینی از خور برایش می فرستاد در آن خرد می کرد و می خورد و زمستان و تابستان بیشتر غذایش همین بود. دو نمونه از دو نشریه آوردم تا آنانکه نه در کوله دانش دارند و در دل مهر مردم بدانند راندن اهل قلم از محیط کار که هنرش در چرخه اقتصاد اثر مفید دارد که خیانت و جنایت مرتکب می شوند و این بار ننگ داشتن فرصت طلب و دلال هم یاری می رسانند که خود را در جایگاه رفیع علمی و نان کشک مالی می برند و خواهان جیون مالی نه بر اشاعه فرهنگ بلکه به زرق و برق حضور زمان شوند نه از باب کلاه نمذ بر سرگذار است نه پاچین شلیته پوش.